

Glaubensfragen v Hamburku: 51. ročník Deutscher Historikertag

Pod záštitou hamburské univerzity se koncem září 2016 konal padesátý první ročník setkání německých historiků. Tématem jednání konferenčních panelů a diskuzních fór byly otázky víry (*Glaubensfragen*) – takto široce definovaný zájem zdařile skloubil náměty tradičních církevních dějin, dějin institucí i výrazných aktérů spolu s otázkami chápání a interpretace náboženských prožitků, teoretických přístupů či pomezí víry a vědění. Vytvořil se tak prostor, na kterém se v prezentacích a diskuzích setkali představitelé různých proudů a badatelských orientací. Bohatý program zahrnoval sekce starověkých, středověkých, raně novověkých, moderních i současných dějin. Stranou nezůstali ani specialisté věnující se didaktice dějepisu, kulturním, urbánním, sociálním, technickým, mimo-evropským nebo digitálním dějinám.

Padesátý první ročník historických dní pokračoval v tradici spolupráce s další partnerskou zemí, kterou se letos stala Indie. Šlo přitom o prvního mimoevropského partnera při pořádání podobného setkání. Právě tento výběr přinesl historickým dnům mnoho pozitivního. Asi nejdůležitějším aspektem bylo překonání výhradně evropského rámce dějin a konfrontace s výzkumnými tématy, otázkami a problémy nastolenými přímo indickými historiky nebo světovými specialisty věnujícími se této oblasti. Náboženská různorodost a bohatost Indie výborně korespondovaly se zvoleným tématem a přinesly dynamiku i otevření málo známých problémů. Konkrétnější podoby se tak dostalo i úvahám o transnacionálních nebo globálních dějinách.

Teoretické debaty se vedly hlavně na rovině práce s koncepty sekularizace, politického náboženství, dynamiky náboženského vědění, jeho ohybnosti a inovací tváří v tvář modernitě. Pozornost se dostala i otázkám náboženství za první světové války a těsně po ní v sérii občanských válek a revolučních zvrátů. Jednotlivé příspěvky sledovaly, nakolik se náboženské rozdíly promítaly do konstrukce obrazu protivníka nebo našly své místo ve vlně kolektivního násilí těsně po válce. Během čtyř konferenčních dnů se často otevíraly i přesahy k tématům ideologie, dogmatického myšlení a totalitárních režimů. Přírozeně rezonovala také témata spjatá s migrací, sociální mobilitou a historickou rolí náboženství na těchto procesech. Na metodologické rovině bylo zajímavé sledovat diskuzi o perspektivách a možnostech globálních dějin náboženství, na které se setkali Olaf Blaschke, Volkhard Krech a Rebekka Habermas. Stranou však nezůstaly ani starší dějiny. Mnohé z panelů věnujících se dějinám reformace byly jakousi generálkou či předběžným shrnutím badatelských výsledků, které budou určitě rezonovat napříč rokem 2017 a oslavami výročí reformace!

Součástí programu bylo i fórum doktorandů, na kterém bylo prezentováno 50 právě probíhajících projektů. Příjemnou atmosféru dotvářely stánky mnohých vydavatelství a knižních domů, které nabízely na prodej svou knižní a časopiseckou produkci. Padesátý první ročník historických dnů byl 23. září zakončen sérií velkých panelových diskuzí, k průběhu některých zasedání je možné vrátit se i pohodlně od vlastního pracovního stolu prostřednictvím videí nebo zvukových nahrávek zveřejněných na internetu.

Jakub Štofanič & Martin Jemelka